

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 (พ.ศ.2504-พ.ศ.2539) ที่เน้นการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย มีการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมตามแนวคิดแบบทุนนิยมตะวันตกโดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และเมืองศูนย์กลางในส่วนภูมิภาคเพื่อรองรับการส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยว และการผลิตภาคอุตสาหกรรม (องุ่นทิพย์ จิตวิมังสนนท์, 2543 หน้า 1) ระยะแรกของการพัฒนาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังคงต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 (พ.ศ.2540-พ.ศ.2549) ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานแผนงานและนโยบาย, 2544 หน้า 4-5) ถึงแม้ว่าทิศทางการพัฒนาประเทศจะเปลี่ยนไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ได้กระจายความเจริญสู่ภาคเกษตรกรรมและชนบทอย่างสมดุล จากภาวะความเจริญที่ไม่สมดุล (unbalance growth) ส่งผลกระทบหลายด้าน โดยเฉพาะการอพยพแรงงานภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมในเมืองด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ (กองสถิติแห่งชาติ, 2543 หน้า 11)

การอพยพของแรงงานเข้าสู่เมืองทำให้จำนวนประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้อาศัยเดิมกับผู้ที่เข้าไปอาศัยใหม่ เนื่องด้วยวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน กลุ่มการงานอาชีพในสังคมใหม่ ปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทรัพยากรไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้อพยพเข้าไปอยู่ใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้น้อยที่ไม่มีศักยภาพในการหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมเป็นของตนเองได้จึงมีการจับจองพื้นที่ว่างเปล่าของราชการหรือของเอกชนเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย เกิดปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะมีการสร้างที่อยู่อาศัยอยู่รวมกันอย่างหนาแน่นจนกลายเป็น

ชนแออัด (อรุณทิพย์ จิตวิมังสานนท์, 2544 หน้า 5-6) จากการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเมืองของประเทศไทยมีทั้งหมด 5,607 ชุมชน จำนวนผู้อยู่อาศัย 1,369,369 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 6.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 32.8 ของประชากรทั้งประเทศ (การเคหะแห่งชาติ, 2544 หน้า 18) และยังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หากยังไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

จากการสำรวจชุมชนแออัดในเขตภาคเหนือ มีทั้งหมด 119 ชุมชน 13,802 หลังคาเรือน 16,175 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 64,688 คน หรือประมาณร้อยละ 3.3 ของประชากรทั่วประเทศ (กองข้อมูลที่อยู่อาศัย ฝ่ายวิชาการที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ, 2544 หน้า 6) ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนชุมชนแออัดทั้งหมด 70 ชุมชน จำนวน 7,465 หลังคาเรือน ประชากร 29,060 คน (กองสวัสดิการสังคม งานพัฒนาชุมชน สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่, 2545 หน้า 3) จากนโยบายการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางทางการค้า เศรษฐกิจ การท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือ และกำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนบนในการเป็นศูนย์กลางการค้า การเงิน การบริหาร และยังมีการก่อตั้งสถานศึกษาระดับสูง ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เมืองเชียงใหม่เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นศูนย์รวมการจ้างงานและสิ่งบริการอำนวยความสะดวกต่างๆของภาคเหนือ ขณะที่การพัฒนาชนบทที่เป็นภาคเกษตรกรรมเป็นไปอย่างไม่สมดุลกับความเจริญในเขตเมืองทำให้จำนวนผู้อพยพเข้ามาหางานทำ และจำนวนชุมชนแออัดจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (อกิน รพีพัฒน์, 2537 หน้า 9)

ชุมชนแออัดส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตเมือง รวมถึงบริเวณแนวคลองแม่ข่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่มาเป็นเวลากว่า 700 ปี “ขุนแม่ข่า” หรือคลองแม่ข่าเป็นหนึ่งในขมยงคด 7 ประการของการก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ และเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ประชาชนริมคลองแม่ข่าใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคมาตั้งแต่โบราณ วิถีชีวิตของชุมชนชาวริมคลองแม่ข่าเป็นวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นสายสัมพันธ์ระหว่างชุมชนที่มีอาณาเขตติดต่อกัน การไปมาหาสู่ การปฏิสัมพันธ์กันฉันท์พี่น้อง ที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนเป็นระบบเครือญาติ มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยพึ่งพิงคลองแม่ข่าในการเพาะปลูก และเป็นแหล่งอาหาร (นิวัตร ตันตยานุสรณ์, 2544 หน้า 28-29) คลองแม่ข่าซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่นอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจในคุณค่าทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติสาธารณะที่ทุกคนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่ (เดชา ไพรมีทรัพย์ และคณะ, 2538 หน้า 7-8) จากการที่จำนวนชุมชนแออัดที่บุกรุกแนวคลองแม่ข่ามีประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ปัจจุบันสองฝั่งคลองแม่ข่าหนาแน่นไปด้วยชุมชนที่เป็นชุมชนแออัด 7 ชุมชน คือ ชุมชนทุ่งพัฒนา ชุมชนศรีมงคล ชุมชนคลองเงิน 1 ชุมชนคลองเงิน 2 ชุมชนกำแพงงาม ชุมชนศรีท้าวัดหัว

ฝ่าย และชุมชนฟ้าใหม่ประตูก้อม รวม 978 ครอบครัว มีประชากรอยู่รวมกันประมาณ 4,000 คน ถัดขึ้นไปเป็นที่ตั้งชุมชนห้อยแฉว โรงฆ่าสัตว์ โรงพยาบาลและโรงงานอุตสาหกรรมมากมาย (สำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน, 2545 หน้า 14) สภาพปัญหาจากการระบายน้ำเสียลงคลองแม่ข่า และการบุกรุกที่สาธารณะริมคลอง เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การฟื้นฟู และอนุรักษ์วัฒนธรรม และประเพณีการดำรงชีวิตแบบล้านนาของชุมชนบริเวณแนวคลองแม่ข่า

แต่อย่างไรก็ตามการเกิดชุมชนแออัด ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ ต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนดั้งเดิมและเมืองเชียงใหม่ ผลกระทบด้านบวกเป็นการเอื้อประโยชน์ จากบทบาทการผลิตสินค้าและเป็นสื่อกลางในการนำสินค้าเข้าถึงตัวผู้บริโภคทั้งชนชั้นกลาง และชนชั้นแรงงานอย่างทั่วถึง เช่น หาบเร่แผงลอย ขายข้าวแกง อีกทั้งยังเป็นแหล่งแรงงานระดับล่างที่สำคัญของเมือง โดยที่ค่าแรงมีราคาถูก อีกทั้งการเป็นผู้ให้บริการ เช่น คนกวาดถนน สามล้อ คนขับรถ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งอยู่ในบริเวณรอบๆ จากการซื้อ-ขายสินค้าอุปโภคบริโภค การมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเช่าที่อยู่อาศัย จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นของชุมชนหากมีการรวมกลุ่มกันได้ จะเป็นกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง (สำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน, 2545 หน้า 4) ส่วนผลกระทบในด้านลบเกิดจากปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่าที่พบว่าการปลูกเพิงพักที่อยู่อาศัยอย่างหนาแน่น วัสดุที่ใช้ต่ำกว่ามาตรฐาน บ้านที่สร้างไม่ถูกสุขลักษณะ จากการรुक้าเส้นทางสัญจรในชุมชนทำให้ไม่สามารถทำงานได้สะดวกเมื่อเกิดอค์กภัย และจำนวนบ้านเรือนที่หนาแน่นและไร้ระเบียบ ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอค์กภัยที่มีความรุนแรง ปัญหาน้ำท่วมขัง น้ำเน่าเสีย ปัญหาความสะอาด ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และการสุขภาพ (เจษฎา พรหมจันทร์, 2541 หน้า 127) อีกทั้งสภาพของที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรม การวางผังการปลูกสร้างบ้านเรือนที่ไม่มีแบบแผน และไม่เป็นระเบียบ อีกทั้งมีประชาชนอาศัยอยู่รวมกันอย่างแออัด และมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด (นิวัตร ดันตยานุสรณ์, 2544 หน้า 4) นอกจากนี้ชุมชนแออัดที่มีการปลูกบ้านเรือนอาศัยอยู่หนาแน่นทำให้ไม่มีพื้นที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ เส้นทางสัญจรในชุมชน และเชื่อมต่อระหว่างชุมชน (Vinit Mukhija , 2543 หน้า 31) การบุกรุกสร้างที่อยู่อาศัยบริเวณแนวคลองยังทำให้แหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค และใช้ในการเพาะปลูกน้ำเสียไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เหมือนเดิม จากสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนดั้งเดิมบริเวณแนวคลองแม่ข่า เช่น ปัญหาน้ำท่วมขัง และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ไม่สะอาดอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความวิตกกังวลในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น การปรับตัวให้เข้าความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยใหม่ สภาพทาง

สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ที่เข้ามาศัยใหม่กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนดั้งเดิมและชุมชนรอบข้างได้ หากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (เคชา ไพรมีทรัพย์ และ คณะ , 2538 หน้า 21-23)

ในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดภาครัฐมีนโยบายปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนด้อยโอกาสในสังคมรวมถึงคนจนในเขตเมือง (สำนักงานผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่, 2545 หน้า 10) จังหวัดเชียงใหม่ได้จัดทำโครงการรื้อย้ายชุมชนที่บุกรุกที่สาธารณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ที่อยู่อาศัย เพื่อตอบสนองต่อนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และนโยบายท้องถิ่นของจังหวัดในการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวของภาคเหนือ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2545 หน้า 1) ซึ่งจะมีการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายหลังการรื้อย้ายชุมชนที่บุกรุกแนวคลองแม่ข่า โดยการพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีระเบียบแบบแผนสวยงามมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติ มีขอบเขตทางสาธารณะเพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุก จัดสร้างทางเท้าหรือจักรยานเลียบบคลองแม่ข่า เพื่อให้การสัญจรในชุมชนสะดวกขึ้น ประชาชนมีความปลอดภัยในการเดินทาง สร้างสถานที่พักผ่อนบริเวณแนวคลอง และส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางสัญจรเลียบบคลองแม่ข่า เพื่อเที่ยวชมวิถีชีวิตริมคลองที่ได้รับการฟื้นฟู อนุรักษ์ เอกอัครราชทูตดำรงชีวิตแบบล้านนา ซึ่งเป็นอีกทางเลือกให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเที่ยวชมเมืองใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางจักรยาน ที่จะช่วยลดปัญหาการจราจรได้ (สำนักงานผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ , 2545 หน้า 12)

ปัจจุบันการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ที่มีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลและสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ระบุว่าต้องมีการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นก่อนทั้งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สังคม และสุขภาพ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้คุ้มครองสิทธิของคนไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ และสิทธิในการดำรงชีวิตโดยมีสุขภาพที่ดี ซึ่งการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพจากการรื้อย้ายและปรับปรุงชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ ชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่า มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย และการคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชน อีกทั้งความสัมพันธ์เชิงพลวัตของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของสุขภาพะทั้ง 4 มิติ คือร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ดังนั้นการดำเนินการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อปัจจัยดังกล่าว ต้องอาศัยข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย หรือกิจการทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ภายใต้วางใจและความรับผิดชอบในผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม ขณะเดียวกัน

ต้องเป็นนโยบายแผนงาน หรือกิจกรรมที่มุ่งสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคม และทางกายภาพที่เอื้อต่อการมีชีวิตที่มีสุขภาพดี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบทางสุขภาพทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่มีอาณาเขตติดกับพื้นที่เป้าหมายของโครงการ เพื่อแสดงมุมมองการให้คุณค่า คุณประโยชน์จากการดำเนินงานตามโครงการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคประชาชน ที่จะป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติโดยรอบคอบ มีความเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมบริเวณแนวคลองแม่ข่าที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ พร้อมกับการพัฒนาสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานในการลดปัญหาที่คุกคามต่อภาวะสุขภาพของประชาชนในบริเวณแนวคลองแม่ข่าที่เกิดจากการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่าต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านจิตวิญญาณของประชาชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ชุมชนแออัด ที่คาดการณ์ว่าจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยด้านสังคมเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านวัฒนธรรม เมื่อมีการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่า

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแบบพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณ ของประชาชนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนที่มีอาณาเขตติดกับชุมชนแออัด ได้แก่ ชุมชนแม่จิง ชุมชนศรีปิงเมือง ชุมชนพวกเปี้ยวร่วมใจ ชุมชนช่างฆ้อง ชุมชนพัฒนาบ้านกู่เต้า ชุมชนป่าเป้า และชุมชนหมู่บ้านอุ่นอารี ที่คาดการณ์ว่าจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยด้านสังคมเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านวัฒนธรรม เมื่อมีการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่า

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

ผลกระทบทางสุขภาพ หมายถึง การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณ ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแม่จิง ชุมชนศรีปิงเมือง ชุมชนพวกเปี้ยวร่วมใจ ชุมชนช่างฆ้อง ชุมชนพัฒนาบ้านกู่เต้า ชุมชนป่าเป้า และชุมชนหมู่บ้านอุ่นอารี ที่คาดว่าจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยด้านวัฒนธรรม เมื่อมีการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนแออัดบริเวณ แนวคลองแม่ข่า

การรื้อย้าย หมายถึง การเปลี่ยนที่อยู่อาศัยของผู้ที่บุกรุกบริเวณแนวคลองแม่ข่าโดยให้ออกจากที่เดิมไปอยู่ที่ใหม่

การปรับปรุงภูมิทัศน์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของชุมชนบริเวณแนวคลองแม่ข่า ที่เป็นผลจากการดำเนินงานตามโครงการรื้อย้าย และปรับปรุงชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่า

ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ชุมชนแออัด หมายถึง บุคคลที่มีบ้านเรือนและที่ดินเป็นของตนเอง ที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีอาณาเขตติดกับชุมชนแออัดที่อยู่ในโครงการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ ได้แก่ ชุมชนแม่จิง ชุมชนศรีปิงเมือง ชุมชนพวกเปี้ยวร่วมใจ ชุมชนช่างฆ้อง ชุมชนพัฒนาบ้านกู่เต้า ชุมชนป่าเป้า และชุมชนหมู่บ้านอุ่นอารี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากโครงการรื้อย้ายและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนแออัดบริเวณแนวคลองแม่ข่า ใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนา ปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ที่อยู่อาศัยของชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของชุมชนที่อาศัยรอบๆบริเวณแนวคลองแม่ข่าและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่นำไปสู่การตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินการที่เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาที่บรรลุถึงการมีผลดีต่อสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ